

Crisis in/en Overijssel

Frank Kalshoven

(frank@argumentenfabriek.nl)

Oktober 2011

Inhoud

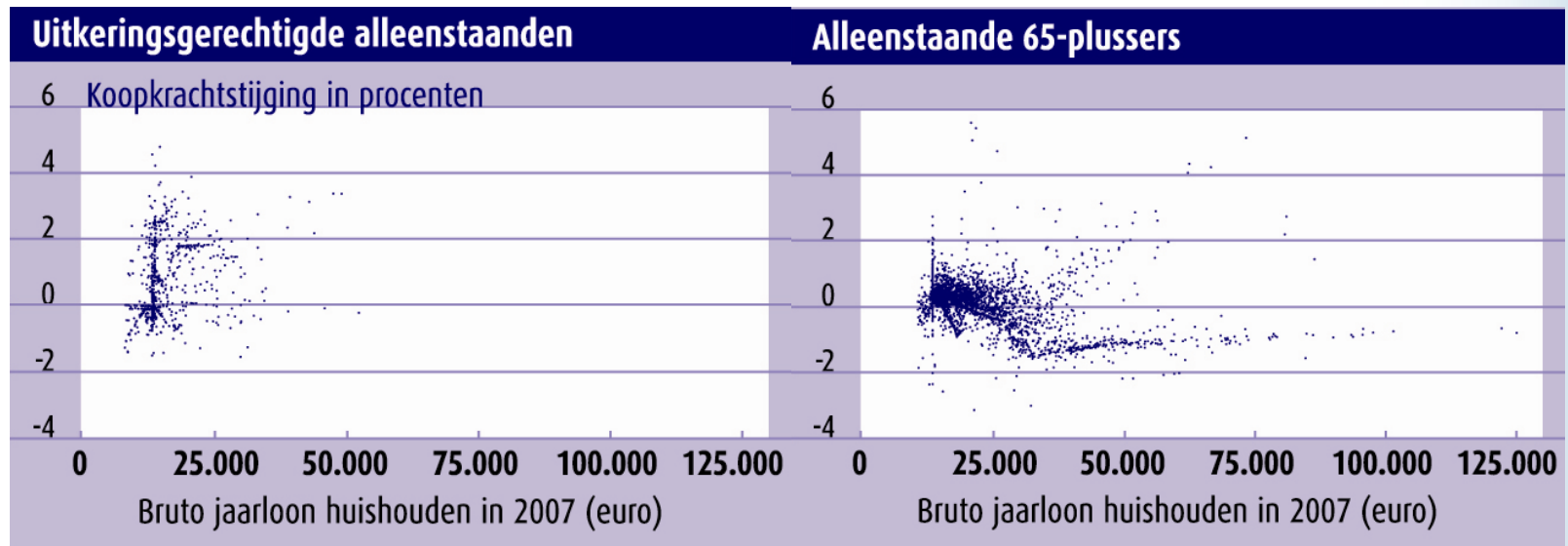
- I. De boze buitenwereld
- II. Overijssel
- III. Denkrichtingen
- IV. Conclusies

I. De boze buitenwereld

- Druk op de publieke sector:
structurele veranderingen
- Een paar crises erbovenop:
conjuncturele veranderingen
- Lokale impact

Druk op de publieke sector (1)

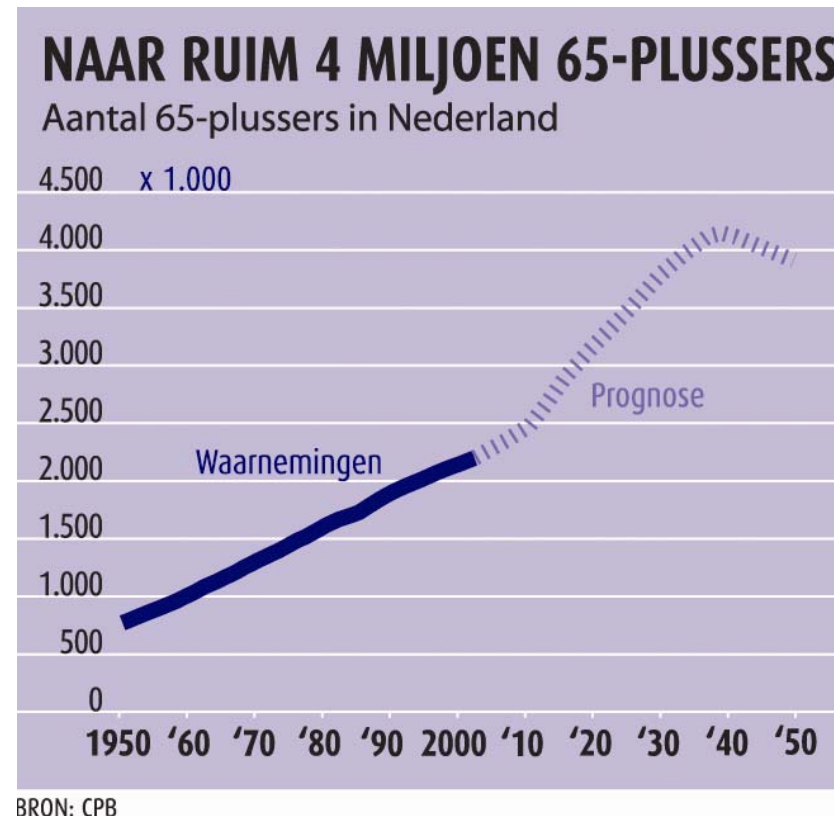
Heterogene samenleving

BRON: CPB

Druk op de publieke sector (2)

Vergrijzing

Druk op de publieke sector (3)

Ziekte van Baumol (1)

- William Baumol: In de publieke sector groeit de productiviteit niet.

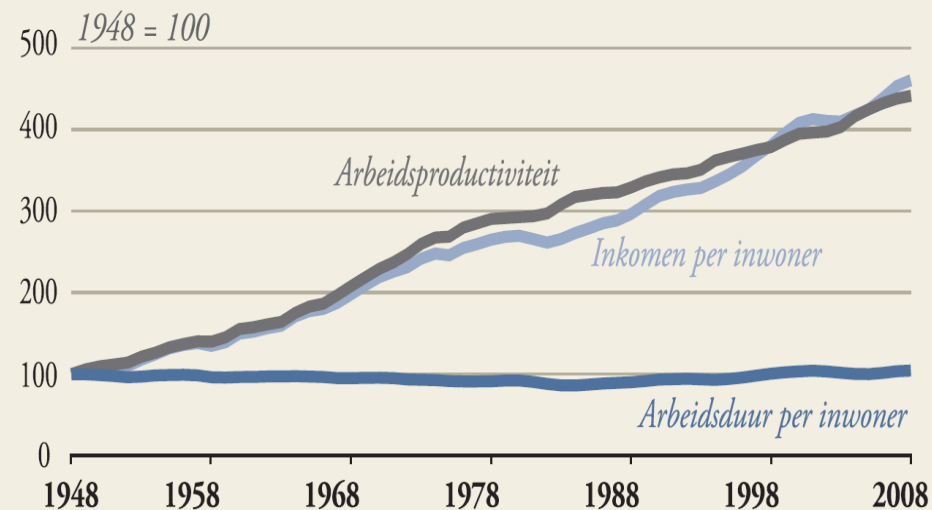

Druk op de publieke sector (4)

Ziekte van Baumol (2)

MEER PRODUCTIE, MEER INKOMEN

Het verband tussen welvaartsgroei, arbeidsproductiviteit en aantal gewerkte uren, indexcijfers 1948=100

Bron: CBS

Druk op de publieke sector (5)

Ziekte van Baumol (3)

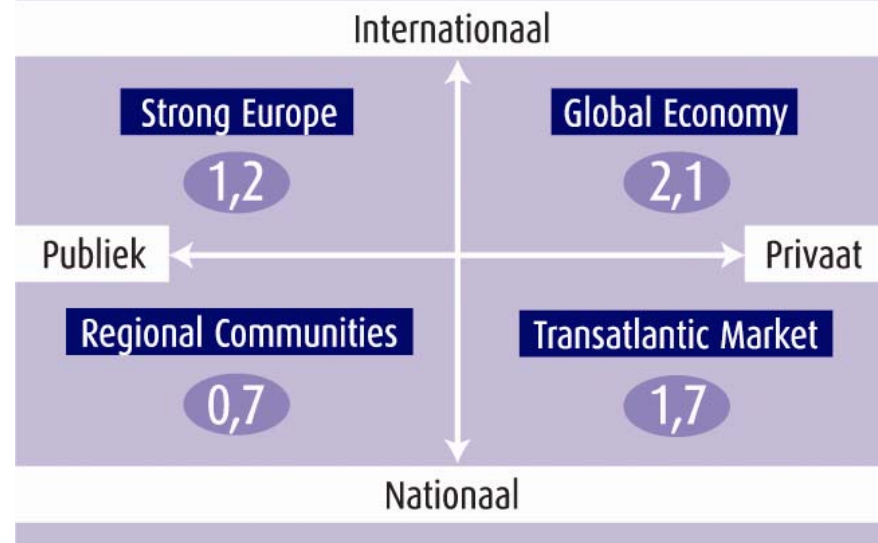
- Groei arbeidsproductiviteit = groei lonen
- Loongroei private sector \sim loongroei publieke sector
- (Arbeids)kosten per eenheid product private sector dalen
- (Arbeids)kosten per eenheid product publieke sector stijgen
- \Rightarrow Publieke sector groeit ten koste van private sector.

Druk op de publieke sector (6)

Economische groei lager

VIER VERGEZICHTEN VOOR NEDERLAND

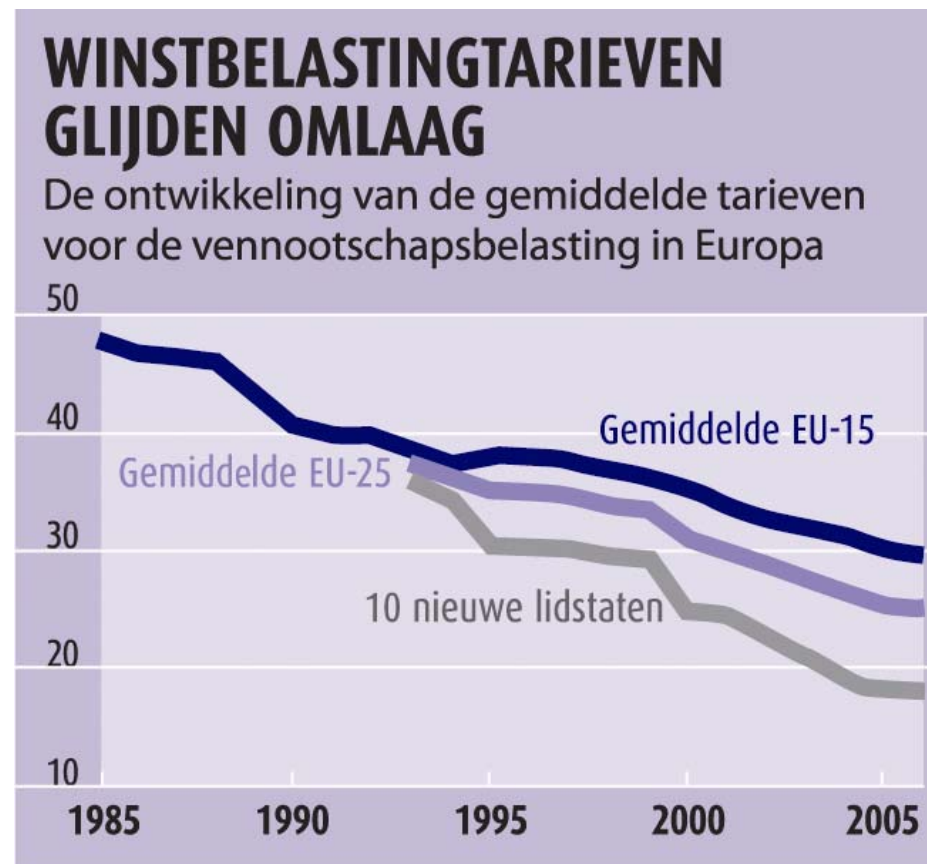
De economische groei per hoofd van de Nederlandse bevolking tussen 2002 en 2004 in vier toekomstscenario's

BRON: CPB

Druk op de publieke sector (7)

Belastingheffing steeds schadelijker

BRON: CPB

Druk op de publieke sector (9)

Conclusie: recept voor ellende, nog afgezien van de crisis

- Hogere publieke uitgaven:
 - door heterogenere bevolking
 - door vergrijzing
 - door ziekte van Baumol
- Lagere belastinginkomsten:
 - door lagere economische groei
- Meer schade door belastingheffing:
 - door mobiliteit kapitaal

Crises erbovenop (1)

- Van lokaal Amerikaans huizenmarktprobleempje naar wereldwijde economische crisis (2008/2009)
- Keurig mondiaal opgevangen met expansief begrotingsbeleid (2009/2010)

Crises erbovenop (2)

- Van lokaal Grieks probleempje naar slecht aangepakte Europese schuldencrisis (2010/2011)
- Van schuldencrisis naar nieuwe wereldwijde economische crisis?

- PM: Alfabet-soep

Crisis erbovenop (3)

- Afgelopen nacht:
 - Ierland, Portugal, Griekenland, Spanje en Italië
 - 'Haircut' van 50 procent op nominale waarde Griekse obligaties voor zover in handen van de private sector
 - Hogere kapitaaleisen Europese banken (9 %)
 - Slagkracht steunfonds EFSF vergroot (x4) via verzekeringen en SPV's (China?)
 - Vrome woorden over begrotingsdiscipline; geen onafhankelijke scheidsrechter
 - Afspraken over beleidscoördinatie (vpb)

II. Overijssel

- Oók in Overijssel: algemene gevolgen
- Alleen Overijssel: specifieke gevolgen

Oók in Overijssel (1)

- ‘Samen trap op, trap af’ impliceert serieuze bezuinigingen voor provincie en gemeentes.
- Bezuinigingen en lastenverzwaring kabinet-Rutte impliceren meerjarige koopkrachtdaling voor alle inwoners.
- Problemen bij pensioenfondsen impliceert verdere koopkrachtdaling 65-plussers.

Oók in Overijssel (2)

- Groeivertraging impliceert een reeks nare dingen voor het bedrijfsleven:
 - Verliezen; faillissementen; oplopende werkloosheid; problemen met kredietverlening; etc.
- Groeivertraging in combinatie met dalende huizenprijzen is tikkende tijdbom.

Alleen in Overijssel (1)

Overijssel wijkt af van NL (Trendbureau)

- Relatief meer landbouw (+), industrie (+), bouw (-)
- Brede spreiding, geen dominante sector of dominant grootbedrijf (-)
- Relatief veel R&D in het bedrijfsleven (+)
- Relatief minder hoogopgeleiden (+)
- Relatief hogere werkloosheid (-)

III. Denkrichtingen

Publieke sector onder de druk vandaag

- Oplossingsrichtingen
 - Staken van activiteiten
 - Beleid specifieker maken
 - Inkomsten verhogen
 - Innoveren in de publieke sector

Innovatie in de publieke sector (1)

Inspiratie

Innovatie in de publieke sector (2)

Re-engineering (1)

- Als we morgen overnieuw mochten beginnen met onze provincie of gemeente, hoe zou we het dan doen?
- Randvoorwaarden:
 - minimaal dezelfde kwaliteit
 - minimaal 30 procent goedkoper.

Innovatie in de publieke sector (2)

Re-engineering (2)

- Mooie voorbeelden:
 - Onderwijs/kinderopvang/voorschoolse educatie
 - Jeugdzorg
 - Wet werken naar vermogen
 - (En natuurlijk gezamenlijk inkoop en aanbesteding en ICT)

Conclusies (1)

- Ook zonder crisis staat de publieke sector de komende jaren al onder druk.
- De crises doen er een schepje bovenop, ook voor burgers en bedrijven.
- Lokaal lasten verhogen is flauw, staken van activiteiten is soms een goed idee.
- Maar innovatie binnen de publieke sector is de koninklijke uitweg voor de lange termijn.

